

NOTAT

Til: Regionsrådet

Sagsnr.:

Dato: 3. oktober

Administrationens faktuelle bemærkninger til medlemsforslag fra Enhedslisten om tilpasning af indkøbspolitik, forsknings-samarbejder og investeringspolitik i forhold til anklager om folkedrab

Faktuelle bemærkninger til medlemsforslaget

Generelle juridiske bemærkninger

Som motivation for forslaget har Enhedslisten blandt andet anført, at Israels nuværende invasion af Gazastriben er ude af proportioner og fordømmes bredt i det internationale samfund og fra den danske regering. De enorme civile konsekvenser med flere end 60.000 døde, hungersnød og generelt umenneskelige levevilkår, kalder på hjælp og pres på den israelske regering.

Forslaget er således motiveret med en vurdering af et fremmed lands politik og handle måde, hvilket har karakter af en udenrigspolitisk tilkendegivelse.

Udenrigspolitik er i Danmark en statslig opgave, hvilket har den konsekvens, at kommuner og regioner som hovedregel ikke må tilkendegive udenrigspolitiske synspunkter eller varetage udenrigspolitiske formål.

Retstilstanden er opsummeret i Ankestyrelsens tilsynsudtalelse af 13. juni 2024 om kommuners involvering i udenrigspolitiske anliggender uddybet retstilstanden. Det fremgår af udtalelsen, at kommuner (og regioner) alene kan

beskæftige sig med udenrigspolitiske emner i følgende snævre undtagelsessituationer:

- Begrænset kommunal humanitær bistand (efter kommunalfuldmagten), som ikke må være ledsaget af nogen form for udenrigspolitisk tilkendegivelse.
- I forbindelse med humanitære manifestationer (f.eks. 1 minuts tavshed i salen) begrundet med humanitære formål i udlandet, og hvor formålet ikke må være at fremkomme med udenrigspolitiske tilkendegivelser, herunder synspunkter om fremmede staters dispositioner eller undladelser.
- Indkøbspolitiske foranstaltninger mhp. at varetage miljøhensyn eller samfundsansvar, f.eks. indkøb af fairtrade-produkter.
- Helt ekstraordinære situationer, hvor opfordringen kommer fra regeringen med bred opbakning i Folketinget.

Medlemsforslagets punkter kan således ikke behandles, idet de ligger uden for regionens kompetence. Det skyldes, at forslagene og deres begrundelse ikke er i overensstemmelse med regeringens udenrigspolitiske linje i forhold til situationen i Israel/Gaza.

Bemærkninger til punkt 1

Udbudsreglerne giver ikke regionen mulighed for udelukker lande, der er anklaget for folkedrab.

Region Hovedstaden er underlagt udbudsregler, som kræver udbud ved kontrakter over kr. 1,6 mio. kr. (ex moms for varer og tjenesteydelser). Da disse kontrakter udgør kernen af regionens centrale indkøbskontrakter, er udbudsreglerne afgørende for, om regionen fremadrettet kan udelukke leverandører med hjemsted i Israel via indkøbspolitiken.

Israel er medlem af WTO's Government Procurement Agreement (GPA-aftale), som sikrer virksomheder fra medlemslande lige adgang til offentlige udbud. Både Danmark og Israel er derfor forpligtet til at give leverandører fra andre GPA-lande adgang til offentlige udbud på lige vilkår med nationale leverandører i overensstemmelse med principperne om gennemsigtighed og ikke-diskrimination.

Da udbud af varer og tjenesteydelser er omfattet af GPA, skal tilbudsgivere fra GPA-lande behandles på lige fod med EU-virksomheder, jf. artikel 25 i udbudsdirektivet 2014/24/EU og § 3, stk. 3 i Udbudsloven.

Det er EU-Kommissionen, ikke Danmark, der har kompetencen til at regulere adgangen for virksomheder fra tredjelande – herunder WTO GPA-lande – til offentlige udbud i EU. Dette følger af EU-Domstolens praksis (Kolin İnşaat Turizm (C-652/22) og CRRC Qingdao Sifang Co. Ltd (C-266/22).

Medlemsstaterne må ikke selv indføre nationale regler, der udelukker virksomheder fra tredjelande, medmindre EU har vedtaget specifik lovgivning herom.

Konsekvensen for Danmark er således:

- Danmark (og dermed Region Hovedstaden) kan ikke selv beslutte at udelukke virksomheder fra GPA-lande
- Det er EU-Kommissionen, der skal fastsætte, om og hvordan virksomheder fra tredjelande kan deltage i offentlige udbud.

Bemærkninger til punkt 2

Region Hovedstadens Forskningsstrategi er vedtaget af Regionsrådet i april 2023 og sætter den overordnede ramme og retning for forskningen i Region Hovedstaden, som ses her: [Forskning-og-innovations strategi Region H](#)

Regionen har en omfattende forskningsaktivitet, der leverer stærke forskningsresultater herunder i samarbejde med en lang række videns- og uddannelsesinstitutioner og internationale forskningsmiljøer.

Et bærende element i al forskning og herunder de internationale forsknings-samarbejder regionen indgår i er, at man deler en fælles ambition om at skabe ny viden, som igen kan bidrage til bedre sundhedsvæsener og til den bedste behandling til patienterne.

Der pågår i regionen et arbejde, hvor der defineres nogle konkrete retningslinjer for, hvem regionen kan samarbejde med vedrørende forskningsprojekter. Formålet med retningslinjerne er forebyggelse af ufrivillig overførsel af viden, data og opfindelser til udvalgte stater/leverandører. Disse retningslinjer forventes implementeret i løbet af 2025/2026 i regionen.

I henhold til de generelle juridiske bemærkninger ovenfor er det ikke muligt at begrænse internationale forskningssamarbejder med afsæt i det anførte udenrigspolitiske hensyn, da beslutningen herom henhører under regeringen/staten.

Bemærkninger til punkt 3

Region Hovedstaden har fastsat en række etiske krav til de investeringsfor- eninger, som regionen samarbejder med, jf. "De Finansielle retningslinjer". Det fremgår af de etiske krav, at regionen alene ønsker at investere i virksomheder, der lever op til internationale standarder for blandt andet menneskeret- tigheder og etik.

Det skal hertil bemærkes, at Region Hovedstaden alene samarbejder med danske kapitalforvaltere, som er forpligtet til at overholde regionens etiske krav.

I henhold til de generelle juridiske bemærkninger ovenfor er det ikke muligt at begrænse internationale investeringer med afsæt i det anførte udenrigspolitiske hensyn, da beslutningen herom henhører under regeringen/staten.